

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın Ulaştırma ve Altyapı Bakanı Abdulkadir URALOĞLU tarafından yazılı olarak yanıtlanması için gereğini arz ederim.

Özgür KARABAT

İstanbul Milletvekili

Türkiye’de son yıllarda hayata geçirilen köprü ve otoyol projelerinin büyük bir kısmı Kamu-Özel İşbirliği (KÖİ) modeliyle inşa edilmiştir. Bu modelde öngörülen “geçiş garantileri” sayesinde, işletmeci firmalara döviz bazında yüksek gelir garantileri verilmiş; ancak öngörülen trafik yoğunluğu çoğu projede gerçekleşmemiştir. Bunun sonucunda, vatandaş hem yüksek geçiş ücretleriyle hem de vergilerinden yapılan garanti ödemeleriyle ikinci kez yük altına sokulmuştur.

Sayıştay raporlarında da görüldüğü üzere, garanti ödemeleri nedeniyle devlet bütçesinden milyarlarca lira kaynak aktarılmıştır. Bu ödemeler yalnızca bugünün değil, gelecek kuşakların da mali yükünü artırmaktadır. Kamu yararına uygunluğu tartışmalı olan bu projelerde şeffaf olmayan ihaleler, işletmeci firmalara sağlanan ayrıcalıklar ve denetim eksiklikleri kamu zararını derinleştirmiştir.

Anayasa’nın 5. maddesi devlete, vatandaşların refah ve huzurunu sağlama görevi yüklemektedir. Ancak bugünkü tabloda, köprü ve otoyol projeleri yurttaşlara hizmet sunmaktan ziyade, belirli şirketlerin kârını garanti altına alan bir mekanizma haline gelmiştir. Kamu kaynaklarının verimli kullanılmadığına dair bu algı, yalnızca ekonomik değil, siyasal güven sorunu da doğurmaktadır.

Bu nedenle Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı’nın, söz konusu projelerin maliyetlerini, trafik garantilerinin hesap yöntemlerini ve kamuya olan yükünü şeffaf biçimde açıklaması, hesap verilebilirliğin olmazsa olmazıdır.

Buna göre;

1. 2024 yılında köprü ve otoyol işletmecilerine yapılan garanti ödemelerinin toplam tutarı nedir? Bu ödemelerin yıllara göre dağılımı nasıldır?
2. Kamu-özel işbirliği modeliyle yapılan projelerin toplam borç yükü ve bu borçların hangi süre boyunca bütçeye ek yük getireceği nedir?
3. Geçiş garantileri hazırlanırken kullanılan trafik yoğunluğu projeksiyonları hangi kurumlar tarafından, hangi yöntemlerle yapılmıştır? Bu projeksiyonların gerçekleşme oranı nedir?
4. İşletmeci firmaların gelirleri, mali tabloları ve garanti ödemeleri hangi bağımsız denetim mekanizmaları ile kontrol edilmektedir? Bu denetim raporları kamuoyuna açıklanacak mıdır?
5. Bakanlığınızın yeni köprü, otoyol veya benzeri altyapı projelerinde yine garanti ödemeli kamu-özel işbirliği modelini kullanma planı var mıdır? Varsa, bu projelerden doğacak uzun vadeli bütçe yükü şimdiden hesaplanmış mıdır?